

การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพ

สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

จีรันันท์ แก้วมา เออมอัชญา วัฒนบุราวนันท์ และ ໂປຕິກາ ກາເຊີເພລ
ຄະນະຄຽມຄາສຕ່ວງ ຈຸ່າທາລະກອນນັ່ນທາວິທາຍາລັບ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ สร้างแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ใช้แบบวัดที่สร้างขึ้น จำนวน 352 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย และกลุ่มตัวอย่างในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2,056 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟากองครอนบาก วิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดที่สร้างขึ้นกับคะแนนประเมิน สุขภาพด้านกาย จิตและสังคมโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สติติที่ใช้ในการวิจัยคือ สติติบรรยาย สัมประสิทธิ์แอลฟากองครอนบาก และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปพบว่า 1) แบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การมีความรู้ การตัดสินใจ และการใช้ข้อมูล ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ คำตอบของแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก น้ำหนักการให้คะแนน 1-3 2) ค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่สอบวัดกับนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 352 คน มีค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .735 ส่วนค่าความเที่ยงของแบบวัดที่สอบวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,056 คน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .701 และ 3) ค่าสหสัมพันธ์กับการประเมินสุขภาพด้านสุขภาพกาย ในกลุ่มทดลอง เท่ากับ .115 และสุขภาพสังคม เท่ากับ .185 ส่วนกลุ่มตัวอย่างในขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลมีค่าสหสัมพันธ์กับการประเมินสุขภาพด้านสุขภาพกาย เท่ากับ .058 และสุขภาพสังคม เท่ากับ .164

คำสำคัญ: ความฉลาดทางสุขภาพ / แบบวัด / นักเรียนประถมศึกษา

Development of a Health Literacy Test for Primary School Students

Jeeranan Kaewma, Aim-utcha Wattanaburanon, and Shotiga Pasiphol¹

¹Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

The purpose of this research was to develop a Health Literacy test for primary school students. The procedures were to synthesize Health Literacy factors, to construct Health Literacy test for primary students and to check the quality of the Health Literacy test. The sample of the study consisted of 2,056 upper primary students and the try out group for developing test was 352 primary students. The sample was drawn by purposive multistage random sampling and the try out group was drawn by simple random sampling from the schools under the Office of the Basic Education commission. The reliability of the test was analyzed by using Cronbach's alpha coefficient. The criterion related validities were confirmed by the correlations between the Health Literacy scores and Health assessment scores; physical, mental and social health. The statistics were descriptive, Cronbach's alpha coefficient, and Pearson's products moment correlation. The research findings were as follows:

1) The Health Literacy test consisted of 4 Dimensions include Access, Learning, Decision and Using. There were of 50 items, each question had 3 choices which score weight ranged from 1-3. 2) The reliability of the test by using Cronbach's alpha coefficient value for tryout group and the sample group were .735 and .701 respectively. 3) The correlation between the Health Literacy scores and the scores from physical health and social health assessment of the try out group were .115 and .185 respectively. For the sample group in the data collection step, the correlation value between the Health Literacy scores and physical health and social health scores were .058 and .164 .185 respectively.

Keywords: Health literacy / Test / Primary school students

บทนำ

องค์การอนามัยโลก หรือ World Health Organization (WHO, 2009) ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิด Health Literacy (HL) หรือความฉลาดทางสุขภาพ โดยได้ประกาศเชิญชวนประเทศไทยมาซิกที่เข้าร่วมการประชุมเรื่องการส่งเสริมสุขภาพโลก ครั้งที่ 7 ในปี ค.ศ. 2009 ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ให้มุ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาองค์ประกอบของฐานความฉลาดทางสุขภาพของปัจเจกบุคคล และการปฏิบัติที่ส่งผลต่อปัจจัยที่เป็นข้อกำหนดสุขภาพที่เกี่ยวข้องด้วย ทำให้แนวคิดความฉลาดทางสุขภาพมีการแพร่หลายขึ้นในประเทศไทยต่างๆ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การจะส่งเสริมหรือพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพของประชาชนได้นั้น จะเป็นต้องมีการวัดระดับความฉลาดทางสุขภาพในเชิงประจำตัวเพื่อเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของระดับความฉลาดทางสุขภาพที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือและกระบวนการวัด โดยจากการศึกษาพบว่าเครื่องมือในการวัดความฉลาดทางสุขภาพในยุคแรกๆ เป็นการพัฒนาเครื่องมือขึ้นใช้ในกลุ่มผู้ป่วยที่มารับบริการในโรงพยาบาล และประเมินหรือวัดความสามารถในการอ่านคำศัพท์ทางการแพทย์ของผู้ที่มารับบริการทางสุขภาพ เช่น Rapid Estimate of Adult Literacy in Medicine หรือ REALM, Rapid Estimate of Adult Literacy in Medicine Shortened หรือ REALM-S และ Short Assessment of Health Literacy for Spanish-speaking Adults หรือ SAHLA (Zarcadoolas et al. 2006) ต่อมาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความฉลาดทางสุขภาพได้มีการวัดความสามารถในการคำนวณ เพิ่มเติมจาก การวัดความสามารถจากการอ่านคำศัพท์ทางการ

แพทย์ขึ้นในแบบวัดด้วย อาทิ Test of Functional Health Literacy in Adults หรือ TOFHLA, Test of Functional Health Literacy in Adults shortened หรือ S-TOFHLA และ Newest Vital Sign หรือ NVS (Zarcadoolas et al 2006) แต่ก็ยังมีข้อจำกัด เนื่องด้วยอุปสรรคส่วนตัวของผู้ป่วย รวมทั้งการสื่อสารและการสุขศึกษาของบุคลากร ทางการแพทย์ทำให้เกิดข้อง่วงว่างขึ้นมากมายในระหว่างการใช้เครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพ ส่งผลให้การรักษาพยาบาลไม่ได้ผลตามที่คาดหวัง หรือได้ผลต่ำกว่าที่ควร

จากข้อจำกัดของการใช้เครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพที่เกิดขึ้น ทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพในองค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น Set of Brief Screening Questions หรือ SSQB (กองสุข-ศึกษา, 2554) ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัดองค์ประกอบหรือคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้บริการ 2) การกรอกข้อมูล 3) การปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ 4) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้บริการทางสุขภาพ และ 5) การอ่านใบندัตแพทย์ ส่วน National Assessment of Adult Literacy หรือ NAAL (NAAL, 2011) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความฉลาดทางสุขภาพในมิติทางคลินิก (สารสนเทศและบริการทางสุขภาพ) มิติการป้องกันสุขภาพ และมิติการใช้บริการระบบสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพอื่นๆ อีก แม้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความฉลาดทางสุขภาพที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้นจะมีอยู่หลากหลาย แต่เครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการวัดคุณลักษณะด้านความจำ ความเข้าใจในด้านการรับบริการและการรักษาทางการแพทย์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มารับบริการทางด้านการแพทย์ อาจทำให้ได้ข้อมูลความ

ฉลาดทางสุขภาพไม่ทั่วถึงในกลุ่มประชาชนทั่วไป ที่ไม่ค่อยได้เข้ารับบริการทางด้านการแพทย์หรือ ทางสุขภาพตามเจตจำนงขององค์กรอนามัยโลก (WHO, 2009) ที่ต้องการให้ประชาชนทุกคนเข้าถึง หรือมีความฉลาดทางสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีการ พัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพที่ เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และกลุ่มวัยต่างๆ ด้วย

สำหรับการศึกษาเครื่องมือวัดความฉลาด ทางสุขภาพในประเทศไทยพบว่า มีการใช้เครื่องมือ วัดความฉลาดทางสุขภาพของต่างประเทศ โดยการ แปลและเรียงเรียงเป็นภาษาไทย เช่น การศึกษา ของสินศักดิ์ชนม์ อุ่นพรอมมี และมนพน์ดวงพัฒน์ อุ่นพรอมมี (2551) เรื่องความรู้และประสบการณ์ กีริยาภูมิ แก้วสมบูรณ์ (2551) ที่ศึกษาเรื่องโปรแกรม จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมความ แตกราชานด้านสุขภาพของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก ระยะก่อนลุก laminate ส่วนกองสุขศึกษา (2553) ที่ได้ ทำการสำรวจ Health Literacy ในกลุ่มเยาวชนอายุ 12-15 ปี โดยพัฒนาเครื่องมือในการวัดขึ้นร่วมกับ คณะกรรมการจากสถาบันสุขภาพอาเซียนและสถาบัน การศึกษาต่างๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 นฤมล ตรีเพชรศรีอุไร และเดช เกตุฉ้ำ (2554) ได้พัฒนา เครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคอ้วน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเห็นได้ว่า การศึกษาและการพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาด

ทางสุขภาพในประเทศไทยมีเป้าหมายในการวัด ความฉลาดทางสุขภาพตามกลุ่มเป้าหมายหรือตาม บริบทที่เป็นปัญหาของผู้ศึกษาไว้จัย เช่นเดียวกับ การศึกษาในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า จากการศึกษา ยังไม่พบรการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาด ทางสุขภาพสำหรับนักเรียนในกลุ่มระดับประถมศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการสร้างและพัฒนาหรือปรับปรุงให้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ เพื่อวัดระดับความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย หาก พบร่วมอยู่ในระดับที่มีปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้ เป็นอันตรายต่อการสร้างเสริมและดูแลสุขภาพ ก็จะ ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางป้องกันและ แก้ไขปัญหาสุขภาพเหล่านั้นได้อย่างทันท่วงที่ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยการสังเคราะห์ องค์ประกอบขึ้นใหม่จากการศึกษาแนวคิดและ เครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพทั้งในและ ต่างประเทศ แล้วสร้างเป็นแบบวัดความฉลาดทาง สุขภาพ โดยจะทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด และนำไปใช้วัดความฉลาดทางสุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบวัด ความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6

วิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย มีดังนี้

- ประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณบดี กรรมการการศึกษาชั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จากเขตพื้นที่

การศึกษาจำนวน 6 ภาค ได้แก่ภาคเหนือภาคตะวันออก
เนียงหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคกลาง
และภาคใต้

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับประถม
ศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการสุ่ม
จากเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 6 ภาค แบ่งเป็น 2 กลุ่ม
คือ กลุ่มทดลองใช้แบบวัดในขั้นการพัฒนาแบบวัด
ความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนระดับประถม
ศึกษาชั้นปีที่ 4-6 จำนวน 352 คน แบ่งเป็นนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 112 คน (ชาย 49 คน
หญิง 63 คน) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน
119 คน (ชาย 44 คน หญิง 75 คน) และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 121 คน (ชาย 50 คน
หญิง 71 คน) โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple
random sampling) และกลุ่มที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล จำนวน 2,056 คน แบ่งเป็นนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 707 คน (ชาย
341 คน หญิง 366 คน) นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 จำนวน 677 คน (ชาย 314 คน หญิง 363 คน)
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 672 คน
(ชาย 316 คน หญิง 356 คน) ซึ่งได้จากการสุ่มแบบ
หลัยขั้นตอน (purposive multistage random
sampling) จากโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เขต
การศึกษา 6 ภาคทั่วประเทศไทยจำนวน 13 จังหวัด
จังหวัดละ 2 โรงเรียน รวม 26 โรงเรียน

3. ข้อคำถามในแบบวัดความฉลาดทาง
สุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6
สร้างขึ้นจากการอุปนิสัยทางวิชาสุขศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความ
ฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ

ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-Related
Validity) แบบความตรงตามสภาพ (Concurrent
Validity) ของแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

- 1) เกณฑ์อ้างอิงน้ำหนัก ส่วนสูงของเด็กอายุ 5-18 ปี
ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542
- 2) ท่าตรวจสุขภาพ 10 ท่า ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย, 2556)
- 3) แบบประเมินพฤติกรรม SDQ ของสำนักพัฒนา
สุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2546 (กรมอนามัย, 2556)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะการสังเคราะห์องค์ประกอบความฉลาด
ทางสุขภาพ 2) ระยะการสร้างแบบวัดความฉลาด
ทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และ
3) ระยะการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความฉลาด
ทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. ระยะการสังเคราะห์องค์ประกอบความ
ฉลาดทางสุขภาพ ในขั้นนี้เป็นการศึกษาบทวนองค์
ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางสุขภาพ และเครื่อง
มือวัดความฉลาดทางสุขภาพ จากหนังสือ งานวิจัย
บทความ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความ
ฉลาดทางสุขภาพ โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1) ศึกษานิยามและคุณลักษณะของ
ความฉลาดทางสุขภาพ ลักษณะของเครื่องมือและ
คุณภาพของเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพ
ตลอดจนงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือวัดความ
ฉลาดทางสุขภาพในด้านกระบวนการสร้างเครื่องมือ

- การใช้เครื่องมือ กลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษา และ
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ในแนวคิด หลักการที่จะนำไปกำหนดกรอบแนวคิด
ในการวิจัยต่อไป

1.2) สังเคราะห์โครงสร้างความฉลาด

ทางสุขภาพ นิยามเชิงปฏิบัติการของความฉลาดทางสุขภาพ ตลอดจนร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อใช้ในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะตามองค์ประกอบ

1.3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความฉลาดทางสุขภาพที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พิจารณาความเหมาะสมของนิยามและความสอดคล้องขององค์ประกอบ โดยใช้สูตรการคำนวณค่า IOC (Item Objective Congruence) ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .71–1.00 แล้วคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป (โชคิกา ภาณุผล, 2554)

2. ระยะการสร้างแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยนำองค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหามาใช้สร้างแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างและพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพ และส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3) เลือกรูปแบบของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.4) สร้างข้อคำถามเพื่อวัดคุณลักษณะของความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตามนิยามแต่ละองค์ประกอบ จากเนื้อหาวิชาสุขศึกษา ได้ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 69 ข้อ

3. ระยะการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษามีขั้นตอนดังนี้

3.1) นำข้อคำถามสำหรับแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้ครูผู้สอนระดับระดับประถมศึกษาจำนวน 3 คน พิจารณาถึงความเหมาะสมของข้อความ ภาษาหลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2) ตรวจสอบความเข้าใจภาษาและคำสั่งโดยนำข้อคำถามไปให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 ระดับชั้นละ 3 คน ทดลองตอบข้อคำถามและให้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ไม่เข้าใจ และประเด็นอื่นๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาด้วยการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และพิจารณาความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละตัวเลือกคำตอบ โดยคำตอบมี 3 ตัวเลือก ดังนั้นน้ำหนักการให้คะแนนตัวเลือกจะอยู่ระหว่าง 1–3 คะแนนในทุกข้อ ผู้วิจัยคำนวณค่าความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง .43–1.00 ส่วนค่าความสอดคล้องของการให้ค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละตัวเลือกคำตอบอยู่ระหว่าง .14–1.00 แล้วเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป (โชคิกา ภาณุผล, 2554) พร้อมทั้งปรับปรุงตามค่าแนะนำและข้อเสนอแนะ

3.4) นำแบบวัดไปทดลองสอบ (Try out) กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้น ป. 4–6 จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

3.5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดรายข้อ ด้วยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ทำการ

เปรียบเทียบคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้เทคนิค 50% ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .01-.58 แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (โซติกา ภาษีผล, 2554) โดยมีข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 50 ข้อ

3.6) นำข้อคำถามสำหรับแบบวัดที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 50 ข้อมาจัดเรียงข้อใหม่ แล้วนำไปทดลองสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนจำนวน 352 คน เพื่อจับเวลาและนำมากำหนด เวลาที่เหมาะสมที่จะใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากการทดลองใช้เครื่องมือเบื้องต้นเพื่อการจับเวลาทำแบบวัดแล้ว เสร็จพบว่า นักเรียนส่วนมากใช้เวลาในการทำแบบวัดเสร็จประมาณ 45 นาที ดังนั้นจึงกำหนดเวลาในการทดสอบหรือทำแบบวัดครั้งต่อไปประมาณ 50 นาที

3.7) ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเกณฑ์
สัมพันธ์(Criterion-Related Validity) แบบความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยนำคะแนนความฉลาดทางสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา และคะแนนการประเมินสุขภาพด้านกาย จิต และสังคมมาคำนวณค่าสหสัมพันธ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' moment product) ซึ่งในการประเมินสุขภาพด้านร่างกาย ใช้การประเมินน้ำหนักส่วนส่วนสูงและการตรวจสุขภาพ 10 ท่า ส่วนการประเมินสุขภาพจิตและสังคมนั้น ใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ ของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อความสำหรับการประเมินพฤติกรรมด้านอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบประเมินเป็นมาตราประมาณค่า(Rating scale) จำนวน 3 ระดับ มีน้ำหนักการให้คะแนน เป็น 0 1 และ 2 จากตัวเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ได้แก่ ไม่จริง ค่อนข้างจริง และจริง

สมส่วนตามวัยได้ 1 คะแนน เกินเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ได้ 0 คะแนน ส่วนในด้านการตรวจสุขภาพนั้น ใช้การตรวจสุขภาพ 10 ท่า ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขเพื่อประเมินสุขภาพร่างกาย 5 ด้าน ได้แก่ 1) มือ แขน ขา และเห้า 2) ตา 3) คอ 4) ผ首และทู 5) ช่องปาก โดยมีคะแนนการประเมินคือ ปกติหรือไม่มีปัญหา ได้ 1 คะแนน มีปัญหาหรือผิดปกติ ได้ 0 คะแนน

การประเมินสุขภาพจิต ใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ ของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อความสำหรับการประเมินพฤติกรรมด้านอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบประเมินเป็นมาตราประมาณค่า(Rating scale) จำนวน 3 ระดับ มีน้ำหนักการให้คะแนน เป็น 0 1 และ 2 จากตัวเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ได้แก่ ไม่จริง ค่อนข้างจริง และจริง

ส่วนการประเมินสุขภาพสังคม ใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ เช่นเดียวกับการประเมินสุขภาพจิต ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อความสำหรับการประเมินในด้านสัมพันธภาพทางสังคม จำนวน 5 ข้อ และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน จำนวน 5 ข้อ รวมเป็น 10 ข้อ

3.8) ตรวจสอบค่าความเที่ยงโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลfaของครอนบาก (Cronbach's alpha method)

3.9) จัดชุดข้อสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาด้วยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงและความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์แบบความตรงตามสภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการติดต่อนัดหมายโรงเรียน

การประเมินสุขภาพกาย ในด้านน้ำหนัก ส่วนสูง ใช้เกณฑ์อ้างอิงน้ำหนัก ส่วนสูงของเด็กอายุ 5-18 ปี ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542 โดยมีคะแนนการประเมินคือ ร่างกาย

เพื่อขอทำการทดสอบนักเรียนระดับชั้น ป.4-6 หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มทดลองใช้แบบวัด ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 และจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนพฤษจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล สิ่ติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟاخองครอนบาก

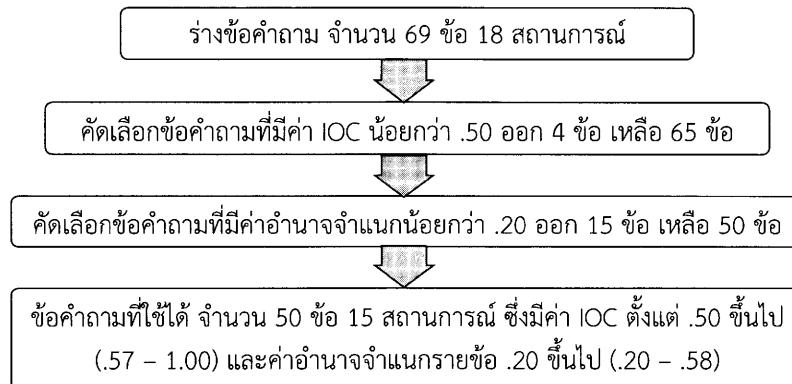
ผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1.1) องค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ ที่ผ่านการสังเคราะห์จากการศึกษานิยามเครื่องมือ วัดความฉลาดทางสุขภาพ งานวิจัยและเอกสารที่ เกี่ยวข้องมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การมีความรู้ การตัดสินใจ และการใช้ข้อมูล มีตัวบ่งชี้ 12 ตัว โดยองค์ประกอบการเข้าถึงข้อมูล มีตัวบ่งชี้ 3 ตัวคือ การได้รับข้อมูล การค้นหาข้อมูล และการรู้เท่าทันสื่อ องค์ประกอบการมีความรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ตัวคือ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และ การประเมิน องค์ประกอบการตัดสินใจ มีตัวบ่งชี้ 4 ตัว คือ การระบุทางเลือก การวิเคราะห์ทางเลือก การเลือกทางเลือกที่เหมาะสม และการประเมินผล ส่วนองค์ประกอบการใช้ข้อมูล มีตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ การปฏิบัติตน และการสื่อสาร องค์ประกอบความ

ฉลาดทางสุขภาพและตัวบ่งชี้/ ตัวแปรสังเกตได้ เหล่านี้ได้ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีค่า IOC (Item objective congruence) อุ率为 .71–1.00 แสดงว่า องค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ และตัวบ่งชี้/ หรือตัวแปรสังเกตได้ มีความสอดคล้อง กล่าวคือ องค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียน ประถมศึกษามีความตรงเชิงเนื้อหา

1.2) รูปแบบของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพนักเรียนประถมศึกษา เป็นแบบวัดที่แต่ละ ข้อคำถามมีตัวเลือกคำตอบ 3 ตัวเลือก มีค่าน้ำหนัก คะแนนของตัวเลือกตั้งแต่ 1-3 ซึ่งข้อคำถามและ ตัวเลือกคำตอบผ่านการพิจารณาความตรงเชิง เนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างคำถามกับนิยามองค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ และความสอดคล้องระหว่างคำถามกับ น้ำหนักการให้คะแนนในตัวเลือกคำตอบแต่ละข้อ โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามและคำตอบที่มีค่า ความสอดคล้อง หรือค่า IOC (Item objective congruence) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (โชติกา ภาษีผล, 2554) นอกจากนี้ จากการทดลองใช้แบบวัดกับนักเรียน กลุ่มทดลองจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (โชติกา ภาษีผล, 2554) ซึ่ง ผลการคัดเลือกข้อคำถามสำหรับใช้เป็นในแบบวัด ความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา แสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ผลการคัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.1) ความเที่ยงของแบบวัดค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 50 ข้อ ที่ทดสอบกับนักเรียน

กลุ่มทดลองใช้แบบวัดจำนวน 352 คน มีค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .735 ส่วน ค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,056 คน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .701 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ค่าความเที่ยงของแบบวัด รายฉบับจำนวน 50 ข้อ	กลุ่มทดลองใช้แบบวัด (352 คน)	กลุ่มตัวอย่าง (2,056 คน)
	.735	.701

2.2) ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์แบบความตรงตามสภาพ แบบวัดความฉลาดทางสุขภาพ มีความตรงตามสภาพกับสุขภาพกายและสุขภาพสังคมของนักเรียน โดยพบว่าคะแนนความฉลาดทางสุขภาพของนักเรียนประถม ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,056 คน มีความพันธ์เชิงบวกกับคะแนนประเมินสุขภาพกาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคะแนนประเมินสุขภาพทางประเมินสุขภาพกายและคะแนนประเมินสุขภาพทาง

สังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนคะแนนความฉลาดทางสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มทดลองใช้แบบวัด จำนวน 352 คน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคะแนนประเมินสุขภาพกาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคะแนนประเมินสุขภาพทางสังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังแสดงในตารางที่ 2

**ตารางที่ 2 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสุขภาพกับสุขภาพกาย จิต และสังคม ของนักเรียน
ประถมศึกษากลุ่มตัวอย่าง ($n=2,056$) และกลุ่มทดลองใช้แบบวัด ($n=352$)**

	ความฉลาดทาง สุขภาพ	สุขภาพกาย	สุขภาพจิต (อารมณ์)	สุขภาพทาง สังคม
ความฉลาดทางสุขภาพ	1			
สุขภาพกาย	.058** (.115*)	1		
สุขภาพจิต (อารมณ์)	.035 (-.007)	.109** (.203**)	1	
สุขภาพทางสังคม	.164** (.185**)	-.013 (.056)	-.177** (-.203**)	1

หมายเหตุ ตัวเลขใน ( ) หมายถึง ค่าสหสัมพันธ์ของแบบประเมินกลุ่มทดลอง

* $p < .05$ ** $p < .01$

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับคุณภาพของแบบวัดฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. **ความเที่ยงของแบบวัด ค่าความเที่ยงของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา** จำนวน 50 ข้อ ที่ทดสอบกับนักเรียน กลุ่มทดลองใช้แบบวัดจำนวน 352 คน มีค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .735 ส่วนค่าความเที่ยงของแบบวัดที่สอบวัดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2,056 คน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .701 จะเห็นว่าผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดในทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งจากเกณฑ์ในการพิจารณาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอนหรือแบบวัดที่ศรีชัย กาญจนวاسي (2552) กล่าวถึงใช้ค่าที่ใช้ได้คือ มีค่ามากกว่า .50 ดังนั้นค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับในการทดสอบทั้งสองกลุ่มถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าความเที่ยงที่ใช้ได้

2. **ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ของแบบวัด** แบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา มีความตรงตามสภาพกับสุขภาพกาย และสุขภาพสังคมของนักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองใช้แบบวัดและกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่มีความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ในด้านสุขภาพจิต โดยในการคัดเลือกแบบประเมินเกี่ยวกับสุขภาพจิตนั้นผู้วิจัยคัดเลือกจาก การศึกษาด้านนี้ชี้วัดสุขภาพกาย จิต และสังคม โดยด้านสุขภาพจิตได้ระบุถึง การไม่มีอารมณ์เครียด มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ การมองโลกในแง่ดี อารมณ์ดีแจ่มใส (สายันห์ ลolo เอี่ยม, 2541; ราพรรณ วงศ์จันทร์, 2547 และณัฐภัทร์ เพ็ชรแก้ว, 2549) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการข้อคำถามในแบบประเมินด้านอารมณ์มีจำนวนน้อยเพียง 5 ข้อ ซึ่งน้อยกว่าการประเมินสุขภาพทางสังคมที่มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ จึงส่งผลต่อความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ของแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา สอดคล้องกับที่ ศรีชัย

กาญจนวารี (2552) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักรสึกษาทำให้ได้แบบวัดที่มีจำนวนข้อน้อยเกินไป ส่งผลให้ไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดี มีผลทำให้ความตระหนักรสึกษา

สรุปผล

การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาทำให้ได้แบบวัดที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ วัดองค์ประกอบความฉลาดทางสุขภาพ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล การมีความรู้ การตัดสินใจ และการใช้ข้อมูล คำตอบของแต่ละข้อมูล 3 ตัวเลือก น้ำหนักคะแนน 1-3 โดยแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีค่าความเที่ยงที่น่าไว้ใจได้ และมีความตระหนักรสึกษาที่สัมพันธ์แบบความตระหนักรสึกษาที่สัมพันธ์กับผลการประเมินสุขภาพกายและสังคม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เมื่อดำเนินการทดสอบโดยใช้แบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้คำนึงถึง เวลาที่ใช้ในการทดสอบไม่ควรเกิน 50 นาที เพราะหากไม่มีการกำหนดเวลาจะทำให้ผู้สอบไม่ตั้งใจในการทำแบบวัด และอาจเกิด

ความเบื่อหน่ายในการตอบ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากการวัดไม่มีความเที่ยงหรือไม่น่าเชื่อถือ ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินการหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสุขภาพของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างและพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสุขภาพสำหรับนักเรียนในกลุ่มระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความแพร่หลายและนำไปใช้ได้อย่างทั่วถึง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกสนับสนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2556 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ในโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2554 และนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2559

บรรณานุกรม

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2542). เกณฑ์อ้างอิงน้ำหนัก ส่วนสูง และเครื่องชี้วัดโภชนาการของประชาชนไทยอายุ 1 วัน - 19 ปี. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2558, เข้าถึงได้จาก : <http://www.rajini.ac.th/nurse/test.pdf>.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2556). คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2556.
กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แห่งเจ้าจอม.

กองสุขศึกษา. (2554). ความฉลาดทางสุขภาพ. กรุงเทพฯ: กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข
โฉมกิ ภาษีผล. (2554). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีติยา แก้วสมบูรณ์. (2551). โปรแกรมจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมความแตกฉานด้านสุขภาพของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกระยะก่อนถุงลม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐวัทร เพ็ชรแก้ว. (2549). ดัชนีชี้วัดสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
นฤมล ตระพิชครีอุไร และเดช เกตุชั่ว. (2554). การพัฒนาเครื่องมือวัดความฉลาดทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคอ้วนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ระยะที่ 1). กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.

ราพรรณ วงศ์จันทร์. (2547). ดัชนีชี้วัดสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ศิริชัย กาญจนวนาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบตั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สายัณห์ ละอ้อเอี่ยม. (2541). การจัดและบริหารงานสุขภาพในโรงเรียน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
สินศักดิ์ชนม์ อุ่นพรหมมี และมนทนา ดวงพัฒน์ อุ่นพรหมมี. (2551). รายงานวิจัยเรื่องความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความแตกฉานด้านสุขภาพในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.

เออมอชณา วัฒนบุรานนท์. (2556). หลักการทางสุขศึกษา. กรุงเทพฯ: โอดีเยนส์โตร์.

National Assessment of Adult Literacy (NAAL). *The National Assessment of Adult Literacy Test*.

Retrieved August 31, 2011, from http://www.naepdc.org/about_NAEPDC/NAAL.html
World Health Organization. (2009). *Health Literacy and Health Promotion*. Definitions, Concepts and Examples in the Eastern Mediterranean Region. Individual Empowerment Conference Working Document. 7th Global Conference on Health Promotion Promoting Health and Development. Nairobi, Kenya.

Zarcadoolas, C., Pleasant, A.F., and Greer, D.S. (2006). *Advancing Health Literacy: A Framework for Understanding and Action*. San Francisco: Jossey-Bass Inc., Publishers.